

по податку на нерухоме майно – 1 418,9 млн. грн. при 736,9 млн. грн. у 2015 році. Акцизного податку з роздрібною торгівлі підакцизними товарами надійшло 11,6 млрд. грн., що складає 117,2% від річного плану.

Податку на прибуток підприємств приватного сектору економіки (в частині 10%, що зараховується до обласних бюджетів) надійшло 5,6 млрд. грн., що майже на 2,0 млрд. грн. більше, ніж у 2015 році.

Таким чином проведений аналіз показників надходжень місцевих бюджетів за період 2015-2016 рр. свідчить про доцільність, своєчасність, ефективність проведення реформи місцевого самоврядування загалом та фіскальної децентралізації зокрема.

Проте, не можна стверджувати лише про позитивний бік цих бюджетно-податкових новацій. Введення нових і перерозподіл вже існуючих податків повною мірою не забезпечують створення нових ресурсів для органів місцевої влади, оскільки разом із передачею дохідної частини урядом на місця перекладаються певні видатки та виконання функцій. Так, замість ліквідації певних проблемних державних програм їх виконання власне і переадресовуються громадам.

Окрім того, більшість нововведень стосуються саме витратної частини державного бюджету замість здійснення змін у формуванні дохідної частини бюджету з одночасним перерозподілом загальнодержавних податків.

Література:

1. Родченко В. Б. Вплив реформи фіскальної децентралізації на місцеві бюджети України / В. Б. Родченко, Ю. І. Прус. – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2016.

2. Виконання бюджету [Електронний ресурс] / Державна казначейська служба України. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>

3. Національна рада реформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://reforms.in.ua/ua/system/files/reports/full_web_02_2017.pdf

Ірина Мельник

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Бондаренко Є.П.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СУПРОВОДЖЕННЯ ВЕЛИКИХ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ТА ЙОГО АКТУАЛЬНІСТЬ ДЛЯ УКРАЇНИ

Критерії ідентифікації та специфіка сервісу великих платників податків (ВПП) повною мірою відображають національні інтереси окремої держави у виділенні великого бізнесу в окрему групу платників та здійсненні його індивідуального супроводження, однак врахування зарубіжного досвіду обслуговування великих платників податків є важливим для України з точки зору подальшого розвитку сервісного спрямування діяльності Державної фіскальної служби та налагодження державою партнерських відносин з

платниками податків. Оскільки системи адміністрування податків Австралії, Великобританії, Норвегії та Нідерландів характеризуються високим рівнем розвитку й ефективності, саме досвід організації податкового супроводження ВПП у цих країнах, на нашу думку, заслуговує на першочергову увагу [1].

Зокрема, головною відмінною рисою моделі функціонування Австралійського податкового офісу є те, що вона забезпечує основу для оцінки ризиків ухилення від оподаткування, виявлення причин недотримання податкового законодавства, визначення рівня співпраці платників податків та розробки заходів відповідно до характеру та рівня оціненого ризику. Впродовж останніх років активізувалася також робота щодо побудови партнерських відносин з великими платниками, особливо тими, що визначені як «ключові».

Ризик-орієнтований підхід є також важливою складовою британської моделі супроводження великих платників. Відбір ВПП, яких у Великобританії налічується 2000 підприємств, здійснюється за критерієм доходу (понад 600 млн. фунтів стерлінгів), а починаючи з квітня 2014 року – й за кількістю персоналу та кількістю структурних одиниць. Ключовим питанням у підвищенні ефективності роботи з великими платниками є розуміння того, як останні розробляють і коригують свої податкові стратегії. З цією метою даний податковий орган проводить дослідження внутрішніх та зовнішніх факторів впливу на податкову культуру, податковий менеджмент, податковий клімат підприємств тощо, результати якого публікуються у вигляді консолідованого звіту [2].

Формування налагодженої співпраці між податковими органами та великими підприємствами є також одним із пріоритетних напрямків роботи Норвезької податкової адміністрації (The Norwegian Tax Administration). Починаючи з 2015 року типовими критеріями ідентифікації великих платників у Норвегії є обсяг доходу або вартість активів понад 1 млрд норвезьких крон. Податкове супроводження великих платників у Норвегії здійснюється Центральним офісом для великих підприємств (The Central Tax Office for Large Enterprises), який разом зі ще двома Центральними офісами, Дирекцією з податків (The Directorate of Taxes) в Осло та п'ятьма регіональними податковими офісами входить до структури Норвезької податкової адміністрації [3].

В цілому, міжнародна практика супроводження ВПП засвідчила, що ідеальна операційна модель функціонування спеціалізованих податкових офісів по роботі з великими платниками податків передбачає наявність таких чотирьох ключових елементів як інтерактивна взаємодія із платниками податків, інноваційні технології та ризик-орієнтовані методики обробки інформації, всебічний контроль, а також персоналізоване консультування. Таким чином, узагальнення зарубіжного досвіду супроводження великих платників податків дозволило виявити, що спільними рисами для окремих країн в ефективній взаємодії з ВПП та заможними особами є: ризик-орієнтований підхід, у тому числі формування ризикового профілю платника, ведення розширеного діалогу з платниками та переважання нетрадиційних методів

контролю, спрямованих на попередження правопорушень, а не застосування санкцій за їх вчинення.

Вважаємо також, що імплементація провідного зарубіжного досвіду в Україні потребує реалізації таких завдань, як запровадження ризик-орієнтованих методик супроводження ВПП, здійснення диференціації платників та відповідних підходів до роботи з ними за ступенями ризику, а також введення повнофункціонального горизонтального моніторингу як сервісу для великих платників податків, що дозволить поглибити нагляд фіскальних органів за тими платниками, які несуть найвищий ризик втрат для бюджету, без посиленого втручання в діяльність підприємств, а також знизити рівень фінансування контрольних заходів органів, що здійснюють обслуговування великих платників.

Література:

1. Tax Justice Network (2015), “Key Financial Secrecy Indicator 8: Efficiency of Tax Administration”, available at: <http://financialsecrecyindex.com/PDF/8-Efficiency-Tax-Administration.pdf> (accessed 20

2. Annual Compliance Arrangements with Large Corporate Taxpayers / The Auditor-General ANAO Report. – Performance Audit. – 2014–2015 [Electronic resource]. – Access mode : <https://www.anao.gov.au/work/performance-audit/annual-compliance-arrangements-large-corporatetaxpayers>.

3. Horizontal Monitoring Within the Medium to Very Large Businesses Segment: Guide / The Netherlands Tax and Customs Administration. – 2010 [Electronic resource]. – Access mode : http://download.belastingdienst.nl/belastingdienst/docs/horizontal_monitoring_very_large_business

Сергій Моргун

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Амбрик Л. П.

ПИТАННЯ СПРАВЕДЛИВОГО РОЗПОДІЛУ ПОДАТКОВИХ ПЛАТЕЖІВ

Стан податкової політики, її вплив в Україні на суспільні процеси є основою ефективної ринкової економіки. Будь-яка держава потребує певних ресурсів для виконання своїх функцій. Фінансові ресурси – приватні чи державні – дають змогу забезпечити суб'єктів держави необхідними умовами існування. Проблема руху фінансових ресурсів у країні полягає в нерівномірності їхнього створення та розподілу. В результаті історичного розвитку і традиційно закріплених норм у країні формується бідний, середній і багатий класи населення, які по-різному забезпечені ресурсами.

Держава як найбільш розвинута структурна одиниця має забезпечити ефективний розподіл грошей і капіталів між ними, у кого їх надміру, і тими, хто їх найбільше потребує. Необхідність такого розподілу зумовлена тим, що певні